

LOVEC

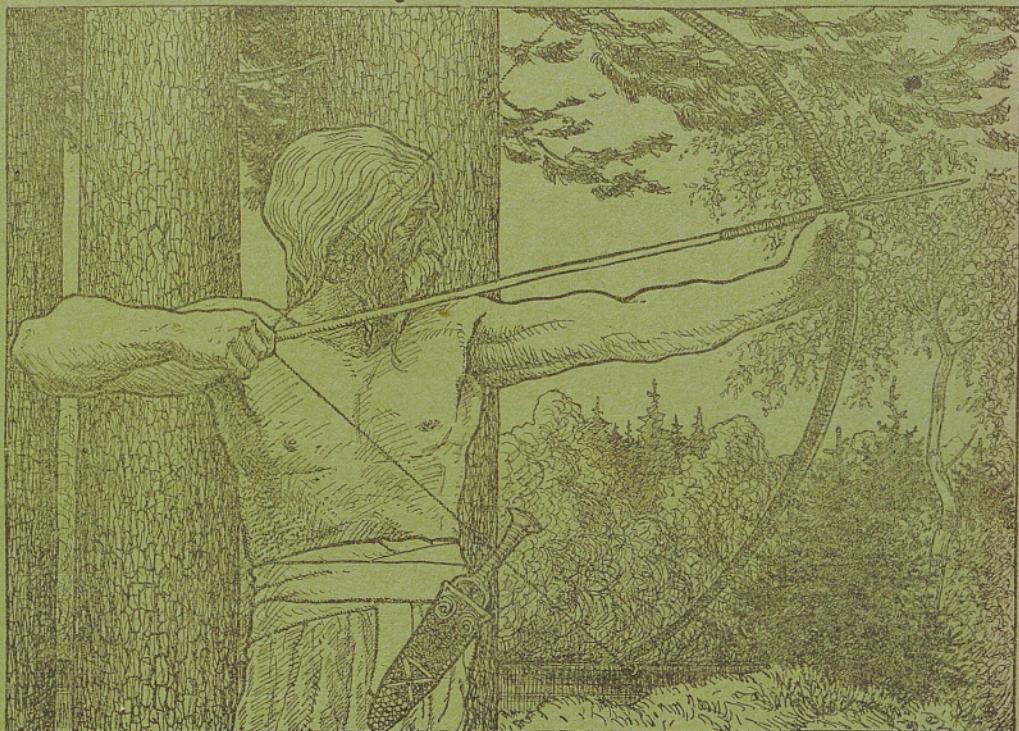
Štev. 11.

List za lov in ribarstvo.

Leto II.

Izhaja v Ljubljani po enkrat na mesec.

VSEBINA:

LOV:

Dr. I. R.: Jelen. — K. R.: Izprememba lovskega zak. na Goriško - Gradiščanskem. — I. Plesničar: Iz Trnovskega gozda. (Dalje.) — Podgorski: Brakada. (Dalje.) — P. Višnjan: Lovski utrinki. — Iz lovskega oprtnika.

LISTEK:

Rado Murnik: Nedeljska bratovščina.

RIBARSTVO:

P. Višnjan: Ribarski spomini. — E. B.: Jesenska premišljevanja. — Iz ribarske mreže.

PRILOGA: Čigava je ropna divjad? — Vprašanja in odgovori. — Mala oznanila. Lovski in ribarski koledar. — Oglasi.

Slovensko lovsko društvo

in njegovo
glasilo

„Lovec“

Društvo je namenjeno slovenskim lovcem vseh pokrajin. Sedež mu je v Ljubljani.

Clanarina znaša na leto **5 Kron.** Kdor pa plača enkrat za vselej 50 kron, postane ustanovni član in je nadaljnjih letnih prispevkov oproščen.

Društvo izdaja svoje glasilo „Lovec“, in sicer po enkrat na mesec.

Člani dobivajo „Lovca“ brezplačno; za nečlane v Avstro-Ogrski pa znaša naročnina **6 kron** na leto; oni, ki bivajo v inozemstvu, imajo doplačati še poštnino.

List priobčuje tudi oznanila po tehle cenah:

	na ovitku:	na priligi:
	cela stran K 250.—	K 220.—
$\frac{1}{2}$	» » 125.—	» 110.—
$\frac{1}{3}$	» » 84.—	» 74.—
$\frac{1}{4}$	» » 65.—	» 55.—
$\frac{1}{8}$	» » 40.—	» 30.—
$\frac{1}{16}$	» » 18.—	» 16.—

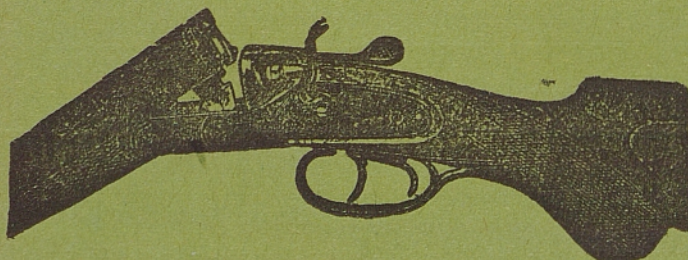
Društveno znamenje dobe člani pri odboru za 2 kroni. Pisma in pošiljatve je nasloviti na:

Slovensko lovsko društvo v Ljubljani.

Prva borovska orožno-
tvorniška družba

PETER WERNIG

Šr. 2 em. 2. v Borovljah na Koroškem

Iznajditelj in izdelovatelj „Triumph-Rifled vrtanja“ in „Wernigovega univerzalnega vrtanja“ z najgostejšim, neprekošnjivim vrtanjem, kakršnega še ni bilo, velikanskega strelnega učinka in predornosti ob polnem jamstvu in zmernih cenah. P n. lovцем priporoča svoje izdelke prve vrste in kakor pero lahke tricevke, kratke lovske puške, dvocevke za šibre in krogle, risane dvocevke (Bockgewehr), Mannlicher Schönauerjeve kratke

puške in pa Wernigove štiricevne puške. — Priporočam svoje puške za krogle, kaliber 9,3 mm, preiskušene na različne strele. Kot največjo novost za dvocevke in šibre in krogle priporočam patrone z nikljastim plaščem 9,3 mm — s svinčeno ostjo in 9,3 mm patrone z legirnimi strelji in papirnim vodom. — Cenovnik zastonj in franko. —

Jakob Zalaznik, slaščičarna, pekarija in kavarna

Stari trg št. 21

Podružnice: Glavni trg št. 6, Kolodvorska ulica št. 6.

Čekovni račun pri c. kr. hran. uradu št. 113.187

Telefon št. 194

Čigava je ropna divjad?

(Odl. z dne 29. septembra 1911, Kr. VI. 112/11 4).

C. kr. vrhovni sodni in kasacijski dvor na Dunaju se je pred kratkim bavil z vprašanjem, čigava je ropna divjad, ali lastnika lovišča ali tistega, ki jo ujame. Stvar je bila ob kratkem tale :

Janez K. in Janez R., oba doma iz Loške doline, sta bila spoznana kriva prestopka tatvine, ker sta lovila kune in kože prodajala brez dovoljenja zakupnika lova. Zagovarjala sta se stem, da sme v onem okraju od pamtiveka vsakdo loviti kune in se to splošno smatra kot dovoljeno. Ta zagovor pa jima seveda ni pomagal.

C. kr. deželno sodišče v Ljubljani ju je obsodilo, enega na 6 tednov, drugega pa na 4 tedne strogega zapore.

Krivdorek je potrdilo tudi c. kr. vrhovno in kasacijsko sodišče na Dunaju.

Ker utegnejo razlogi zanimati lovske kroge, jih priobčujemo tu doslovno :

Proti krivdoreku ugovarjata obtoženca, da bi ju morali oprostiti, ker nedostaja zlobnega namena, saj sta delala v dobri veri.

Odkar ljudje pomnijo, se je izvrševal v Poljanski dolini lov na kune javno in ni bil kaznovan nihče. Tudi ni nihče ugovarjal temu; kuna je po naziranju ondotnega ljudstva prosta divjačina, katero si sme prilastiti vsakdo. Kvečemu se da vprašanje o dopustnosti lova na kune rešiti po zasebnem pravu.

V modernih lovskih postavah in sicer v § 51. lov. zak. z dne 13./7. 1909 N. 2 L. G. B. ex 1910 za Galicijo,

§ 57. lov. zak. z dne 15./2. 1896 N. 26 L. G. B. za Gorico in Gradiško,

§ 68. lov. zak. z dne 4./8. 1902 N. 15 L. G. B. za Koroško,

§ 60. lov. zak. z dne 20./12. 1895 N. 66 L. G. B. ex 1896 za Moravsko,

§ 55. lov. zak. z dne 13./7. 1895 N. 8 L. G. B. ex 1896 za Gorenje Avstrijsko,

§ 77. lov. zak. z dne 22./11. 1901 N. 42 L. G. B. ex 1902 za Dolenje-Avstrijsko,

§ 57. lov. zak. z dne 13./1. 1903 N. 42 L. G. B. za Šlezijo,

§ 66. lov. zak. z dne 21./9. 1906 N. 5 L. G. B. ex 1907 za Štajersko,

§ 43. lov. zak. z dne 6./8. 1895 N. 21 L. G. B. za Trst,

§ 77. lov. zak. z dne 20./11. 1904 N. 15 L. G. B. ex 1907 za Predarelsko, in v § 58. načrta lovskega zakona za vojvodino Kranjsko z dne 20. septembra 1909 št. 4076 je lov na ropno zverjad proglašen kot vsakemu prost in je tistemu, ki ujame ropno divjad, zajamčena tudi posest do nje. Iz tega sledi, da ropna divjad ni predmet izključne prilastitvene in lastninske pravice lovskega upravičenca: ta je celo dolžan (tako n. pr. po § 55. zadnji odst. lov. zak. za Nižje-Avstrijsko) skrbeti za to, da se škodljiva ropna zverjad zalezuje in zatre kolikor mogoče.

Odlok deželne vlade za Kranjsko z dne 18./5. 1855 št. 18 dež. zak. (nanj se sklicuje sodni dvor) o vprašanju, komu pristojajo lastnina pobite ropne divjadi, vsebuje samo navodilo za okrajna glavarstva, nima ničesar opraviti s kazenskim zakonom in sploh rešuje le vprašanje o lastnini, nikakor pa ne vprašanja o posesti v zmislu § 171. kaz. zak.; isto deželno sodišče ljubljansko je v drugih podobnih primerljajih v najnovejšem času oprostilo obtožence, ki so bili obdolženi tatvine plemenite kune.

Vsi ti ugovori pa so docela neutemeljeni.

Sodni dvor je iz prav utemeljenih razlogov smatral za izključeno, da bi bila obtoženca v dobri veri glede kaznivosti lova na kune, in je smatral za dokazano, da sta si bila obtoženca v svesti kaznivosti svojih dejanj. Ta ugotovitev, ki se nanaša na vprašanje o dejanstvih, veže tudi kasacijski dvor. (§§ 258, 288 št. 3. kaz. pr. r.)

V kasacijskem postopanju se tedaj ni mogoče ozirati na ugovor neutemeljenosti gorenje ugotovitve. (Konec prih.)

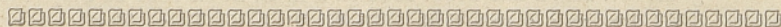
Vprašanja in odgovori

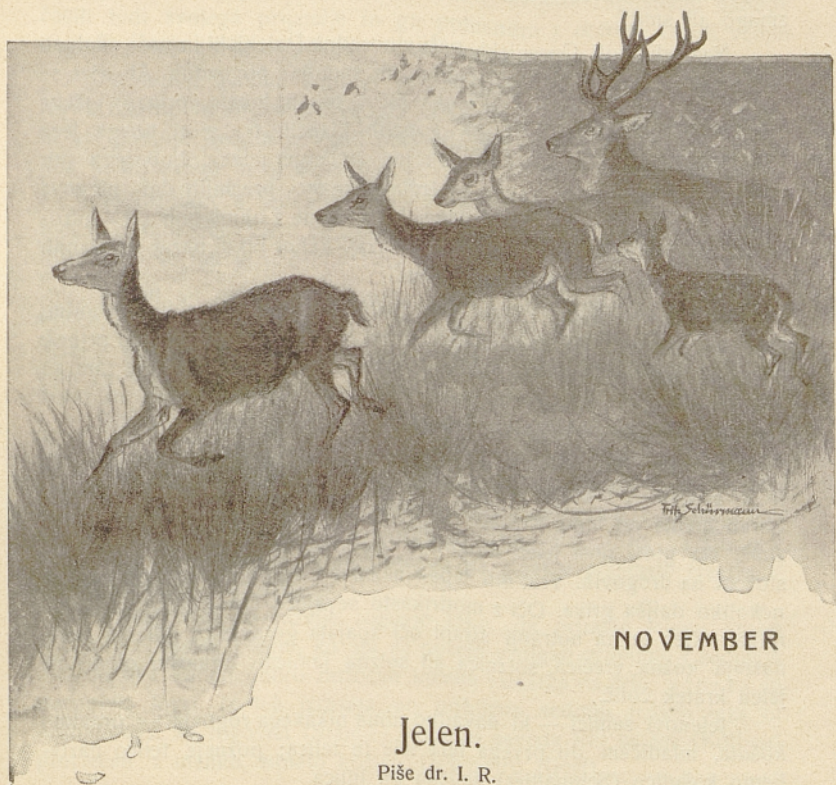
(Za odgovore uredništvo ne prevzame jamstva.)

Vprašanje: Letos sem v počitnicah ujel doma precej velikega klina in našel v njem štiri mehka telesa, po obliki popolnoma podobna murkinemu semenu, samo da so bila rumena in mnogo večja. Z enim koncem so se trdno držala zunanega dela črev tik pod želodcem. Kaj je to? Bolezen? In je taka riba užitna?

M. E.

Odgovor: Po Vašem popisu je nemogoče, povoljno odgovoriti na Vaše vprašanje, ker si ne moremo narediti jasne slike o opisanem predmetu, ki je lahko fiziološki ali tudi patološko premenjen del ribe, oziroma njenih organov. Prejkone imate v mislih kake appendices slepega črevesa, katerih oblika in število normalno zelo menjava pri ribah. Kadar želite kakih takih pojasnil, pošljite nam po možnosti svežo ribo v raziskavanje. Anatomičnih del, kjer se lahko poučite o notranjem ustroju ribjega telesa, pa najdete gotovo dovolj v zoološkem inštitutu v Gradcu, kakor tudi v ondotni licealni knjižnici.

NOVEMBER

Jelen.

Piše dr. I. R.

Še pred ne dobrimi petdesetimi leti se je ponašala slovenska zemlja z dokaj obilim številom te plemenite divjačine; žalibog so sekali graščinski in kmečki posestniki toliko časa po naših nekdanj tako temnosencnatih gozdovih, da so izginile iz njih skoro vse mogočne bukve in vitke hoje, starodavni hrasti in veličastne smreke in da danes na njih mestu sirotuje krivodeblasti borovec, borna jelša, ali pa strme celo goli lazovi v nebo in se preganja motna megla po dolgočasnih, pustih poljanah, prepreženih z resjem in bodičastim robidovjem.

Mnogokod pa je prišla za sekiro še rovnica in okopala in izruvala korenine posekanim velikanom in tako se glasi žvenket kose in zabrus srpa tamkaj, kjer je nekdanj v jasnih jesenskih nočeh klical

kralj naših nekdanjih pragozdov, mogočni jelen, svojega tekmeca na zmago ali smrt.

Naši slikoviti Gorenjski, naši vinorodni Dolenjski in naši skalnati Notranjski, vsem je bil domač ponosni samotar pogozdni. Ali kjer se oglašča dan na dan sekira in poka bič v rokah kmeta, priganjajočega revno svoje živinče, po strmih gorskih klancih ter moti tihega lesa sveto tišino, ondi se neha to pokojno življenje jelena, ljubečega mir nad vse. In pravtako, kakor so izginili znanci prejšnjih dni, njegove bukve in hoje in hrasti in smreke, tako izgine ž njimi tudi on s hitronogim svojim krdelom, in ni ga več nazaj, kakor jih ni nazaj nekdanjih njegovih gozdov in ne njihovih senc.

In tako je prišlo, da pri nas skoro ni nikjer več najti svobodno živečega jelena*). Tuintam uskoči kateri iz kakega zverinjaka ali pribeži iz tujine, ponajveč iz Gorenje Štajerske v naše kraje. Pa tudi tam so mu ure štete — mnogo jih pade in pogine po dolгих mukah vsled sekanca iz zarjavele šibrnice kot žrtev brezvestnih lovskih tatov.

Dorasli jelen meri v dolžini 2—280 m, in tehta 100—260 kg; to je odvisno od kraja, od krme in še od drugih neznanih vzrokov. Barvo menja od lepo blesteče se rdečine poleti do jasne rumenine pozimi. Na glavi nosi jelen mogočne rogovile; nekateri ima donad 20 stožcev na drogovich. Vrat mu lepša neznatna, samo ob času plemenitve nekoliko daljša griva. Oči z modrikasto sevajočo črno zenico so velike, rjave. Kjer se na notranji strani oči spajata gorenje in dolenje veko, nastaja kožna vrečica, solznica ali solzna jamica. Namestu repa nosi jelen kratek čotič.

Jelenovi samici — ki navadno nimā nikakega rogovja — pravimo košuta, mladičem do prvega leta tele in telica; pozneje telico nazivljemo košutico (Schmaltier), telička pa junca.

V ugodnih razmerah učaka jelen precej visoko starost; povprek živi 30—40 let, najti pa je tudi takih, ki so dosegli 70, 80 in še več let.

Kretanje te ponosne živali je živahno in gibčno, hoja lahka in mirna; v diru pa so skoki visoki in neverjetno dolgi.

Jelen je prebrisana in jako previdna žival; sicer se pa ne odlikuje po svojih duševnih zmožnostih od drugih gozdnih prežvekovalcev, katerim prištevamo tudi preklano-parkljastega jelena. Človeka se boji in beži pred njim, če ga le opazi ali zaduha iz daljine; drugače pa se vede, če je ranjen, ali kadar se goni, zlasti v

*) Opomba uredništva: Po požrtvovalnosti kneza Schönburg-Waldenburga, so se jeleni zopet zaredili v obširnih gozdovih šneperske graščine na Notranjskem. O tem nam je obljubljen poseben članek.

zverinjakih. Tedaj je naravnost nevaren. S svojimi rogovilami nabode časih tudi svojega prijatelja in ga pomendra z ostrimi kopiti svojih nog. V ograjenih prostorih mu ni nikdar zaupati.

Pa tudi s svojimi sodrugi je málokďaj prijazen in s košutami ravna odurno in sirovo. Pregarja in strahuje jih, kadar mu količĳaj ni kaj povolji. Košuta je dosti bolj miroljubna in vdana, vendar tudi ona ni brez muh in ni zanesljiva.

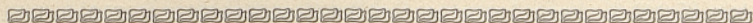
Sovražnikov v sedanjih časih v naših krajih jelen nima dosti; močna in tudi srčna žival, se izlahka ubrani navadnih gozdnih roparjev; nekďaj pa se mu je pač bilo bati volkov, medveda in risa.

Jelenu so nevarne većinomá tiste bolezni kakor naši govedi. Posebno bi bilo omeniti dveh brencljev, kožnega in nosnega; njiju ličinke mu zaidejo v meso in pljuča ter so jelenu jako opasne, ali celo smrtonosne.

Samcu odpade rogovje vsako leto od meseca februarja pa do maja, nekateremu preje, drugemu pozneje. Rogovje oboli mnogokrat in se razvije docela nenavadno ali pa se razvoj ustavi popolnoma vsled rane ob času odmeta, ali če so jelenu pošĳodovane večje nožne kosti ali spolovila. Zlasti v zadnjem slučĳaju se razrasejo stožci na širino v najčudnejših oblikah in se preobrazijo na glavi v hrastasto tvorbo, v takoimenovano „baroko“.

Običajno pa se razvije rogovje tako, da priraste jelenu vsako leto nov odrastek potem, ko sta se počela vzdigati približno v sedmem mesecu dva komaj dobro razločna kostna vzrastka na čelu; storža ju imenujejo lovci. Iz teh izraseta po približno sedmih tednih leva in desna veja ali rogovila (Stange), prvotno seveda kot stožec (Kolben) prevlečen z mehko, žilnato kožico, lubnico (Bast).

Vsaka pravilno razrašĳajoča se veja nosi poslej enako število odrastkov. Ako pa ima ena veja en odrastek manj, imenujemo jelena po številu na oni veji, ki nosi en odrastek več s pristavkom, da je „lih“ (ungerade). Tako imenujemo na pr. jelena lihega desetaka, ako nosi na enem količu pet odrastkov, na drugem pa samo štiri. Poleg takih nepravilnosti najdemo pri razvoju rogovilja še dokaj drugih; omenim naj edino le še, da so jeleni, kateri na svojih navadno posebno močnih rogovilah ne nosijo nikakega odrastka ali samo po enega; imenujemo jih divjake (Schadhirsch). Vsled silnega svojega orožja so svojim sodrugom dosti nevarnejši nego drugi jeleni, katerih rogovile uprav radi odrastkov ne morejo prizadejati tako globokih in silnih ran, kakor omenjeni rogovili brez odrastkov. (Dalje prih.)

Izprememba lovskega zakona na Goriško-Gradiščanskem.

Spisal K. R.

Deželni zbor goriški se je pečal v zadnjem zasedanju z izpremembo lovskega zakona, zlasti glede določil, po katerih naj bi zatrli zajce ali vsaj omejili njih število, češ, da zajec škoduje sadnemu drevju in poljskim pridelkom, posebno pa v naših gorah.

Ni izključeno, da bodo sprejeli tako izpremembo v deželnem zboru, ker ni še nihče resno premislil in natančneje pojasnil te stvari. Nujno je torej potrebno, da prouče posledice takega koraka prizadeti krogi, deželni zbor, občine in naši davkoplačevalci.

V naši deželi je glavna divjačina zajec. Kadar bo smel vsakdo streljati zajce, bodo lovi v deželi sčasoma uničeni popolnoma; lov brez zajca bi bil pri nas brezpomemben. Najbrže bi zajcu sledila tudi srna, fazan itd. in mogoče bi celo kaka brumna duša našla povod za uničevanje koristnih jerebic, jerebov, itd. Uveljavljenje take postave, po kateri bi smel vsak kmetič loviti na svojem zemljišču, bi našlo gotovo hipen in vesel odmev in gg. poslanci, ki so pripomogli do take postave, bi bili deležni pohvale marsikaterega posestnika.

Namen postavodajalcev, oziroma poslancev, pa ne sme biti ta, razveseljovati ljudstvo, ki ne misli na posledice takih naredb; uvaževati in proučiti morajo marveč natanko vsa dejstva.

Za tako postavo so vneti samo nekateri posestniki, proti njej pa mora biti vsako še tako revno županstvo, zlasti pa deželni odbor sam, ki ima nalogo čuvati občine, posebno njih premoženje. Naši gg. poslanci bi se torej ne smeli omejiti na hipno hvaležnost naroda, njim mora biti vodilna misel dobrobit posameznih občin in skupne dežele.

Kakor že omenjeno, bi se naši lovi uničili, oziroma bi bili brezpomembni ter brezveljavni, ako bi se sprejela nameravana določba glede zajcev.

Oglejmo si važnost naših lovov najprej z narodno-gospodarskega stališča. Lovnina Goriško-Gradiščanske znaša v sedanji lovski dobi približno letnih 70.000 reci: sedemdeset tisoč kron; lovskih listov se izda na leto okolo 700 po 10 K, torej za 7000 K. Po tem soditi mora biti ravno toliko tudi lovcev na Goriško-Gradiščanskem (t. j. lovski tatovi in takozvani lovski krokarji seveda niso tu všteti). Recimo, da je od teh lovcev 90% tujcev t. j. neobčinarjev, in da pusti na lovu vsak lovec povprečno 3 K ter da hodijo ti lovci samo ob nedeljah na lov (nedelj v lovski dobi za zajce je približno 20) — potem pusti vsak lovec na leto samo v občini 60 K, vsi lovci skupaj torej na leto 37.800 K. Vseh lovov na Goriško-Gradiščanskem je 350 — brez

lastnih lovov. Vsaka teh lovskih krajevnih občin, bodisi še tako mala, mora imeti po postavi vsaj enega čuvaja; večje občine po 3—5. Računajmo povprečno na vsako lovsko občino po 2 čuvaja, ki dobivata samo po 120 K varovalnine na leto (so čuvaji, ki imajo tudi po 500 do 700 K), potem pride na leto skupno 84.400 K. Ti čuvaji pa so vsi domačini, ta denar ostane v občini. Vse te letne vsote, najemnina, lovski listi, trošek lovcev in nagrade čuvajem, znašajo na leto 205.500 K, recimo okroglih 200.000 K. Gospodje poslanci, oglejte si te številke, to je pač lep kapital, ki ostane v občinah in ta bo potem za občine izgubljen.

Zajcev so ustrelili glasom statistike za leto 1909 na Goriško-Gradiščanskem 11.520. Ako odbijemo od gorenje vsote 205.500 K polovico za drugo divjačino, kar je pa mnogo preveč, ostane za vsakega še gorkega zajca samo v občinah približno 9 K. Tržna cena za zajca pa je 3—4 K in pri sodišču le 2 K.

Kar se tiče škode, povzročene po zajcih, je na Goriško-Gradiščanskem tako minimalna, da je ne občutijo poljedelci in sadjerejci (izjeme so na Tolminskem in severnem Goriškem), vinogradniku pa ne dela zajec sploh nobene škode, ker ima tudi pozimi dovolj in prav dobre piče.

Če pa je po zajcu povzročena škoda večja, mora najemnik lova po zakonu povrniti posestniku škodo.

Ako bi se potrdila omenjena izprememba lovskega zakona, sem uverjen, da bo imel kriminal mnogo posla radi tatvin, žaljenj, pretepoV in gotovo tudi zaradi pobojev. Mali zajček bo marsikaterega kmetiča spravil ne samo v luknjo, temveč tudi ob vse njegovo imetje, na beraško palico. In kdo bo trpel škodo? Občine! — Dokaz te trditve kasneje.

Sedanja postava ščiti poljedelca, kakor tudi lovca. Kmet dobi za vsako od divjačine narejeno škodo od najemnika lova odškodnino, lovec sam pa ne sme delati po posestvih občinskih lovov nikake škode, ne sme hoditi po takih posestvih, preden ni ves pridelek spravljen pod streho. Sedanja lovska postava določa natanko, kdaj se sme na tem ali onem posestvu loviti. Iz tega je razvidno, da je posestnik popolnoma zavarovan, ako trpi sploh kako škodo.

Mnogó več pa trpe škode najemniki, ki plačujejo za svoje love, tako ogromne vsote; lovski tatovi jim love divjačino. Treba bi bilo stopiti takim ptičkom na prste ter priporočati poklicanim oblastim več strogosti. Dandanes sicer hodi le malo tatov na lov s puškami. Velika večina tatov lovi divjačino na zanke, v skopce, v mreže itd. kar je pešcem zelo nevarno. Navedel bi lahko nešteto nesreč, ki so se dogodile radi nastavljenih zank itd.

Znano je vsakemu lovcu, da ima divjad, posebno pa zajec in srna, skoro vedno isti prehod na pašo. To njih navado pozna krščeni lisjak zelo dobro, nastavi čez noč par zank in zajček je drugo jutro njegov. Ujeti ga je lahko, ker si izbere zajec za prehod najrajši ozke stezice, prehode skozi živo mejo; na Krasu si poišče prehod čez škarpade, kjer pelje steza, in ne skače rad, če mu ni posebna sila.

(Konec prih.)

Iz Trnovskega gozda.

Spisal I. Plesničar.

(Dalje.)

Srna.

Srna vrže pomladi po enega ali dva mladiča. Ljubi jih zelo in jih skrbno varuje. Ako je mladič v nevarnosti, ne pozna stara nobenega strahu.

Nedeljski popoldan sem šel čakati srnjaka na visoko planino. Sedel sem na primeren kraj, da sem videl na vse kraje. Par sto metrov pred mano je bil visok bukov gozd, pomešan z jelovino. Pred gozdom je bil majhen hribček, več s kamnom pokrit kakor s travo. Ondi se je prikazala srna. Pogledal sem skozi daljnogled. Poleg srne je stal mlad kozliček in legel h kamnu v zeleno travo, srna se je pa pasla tam okoli.

Izvohala ju je lisica in se plazila po trebuhu proti ležečemu kozličku. Ko jo je zapazila pazljiva srna, je skočila pred roparico. Lisica je na videz bežala pred srno, ali hitro se je vrnila okolo hribčka h kozličku. Toda mati se ni dala varati; skočila je za lisico in se hitro vrnila k mladiču. Že je lisica pritekla od druge strani, ali srna jo je zopet zapodila in v trenutku je bila zopet pri svojem mladiču, pripravljena na boj. Prav dobro sem slišal, kako je srna s sprednjimi

nogami tolkla ob zemljo in kričala. Rajša bi bila poginila, kakor pustila svojega srnjačka sovražnici.

Dolgo sem opazoval ta mični prizor. Naposled sem pomeril in lisica, od krogle zadeta, je obležala takoj mrtva.

Po strelu je srna skočila še bliže k srnjačku; da bi je bilo strah, se ni poznalo. Šele, ko sem prišel blizu, je skočila parkrat in kričala. Ko sem prijel mladiča, starega okoli osem dni, je milo zajokal. Mati je skočila predme, kričala in prosila, naj ji pustim toliko ljubljenega mladiča. Seveda sem uslišal njeno prošnjo. Položil sem mladiča v zeleno travo, pobral mrtvo lisico in odšel.

Lepega toplega dne sva sedela s tovarišem v senci pod jelko in videla, kako je srna plesala in se poljubovala s fanti. Tovariš je rekel: „Dovolj je tega plesa! Zdaj izpustim svojega malega psička, da jih zalovi!“

Toda mladi psiček ni šel na plesišče; medpotoma je dobil dva majhna kozliča in udušil oba. Mati je videla in slišala, kako sta jo uboga mladiča klicala na pomoč, pa se ni zmenila za to; ljubši so ji bili fanti. Uboga kozliča sta dobro videla materino zabavo in ples, ali revčka se nista smela pokazati iz goščave . . .

Kadar se srna vsega naveliča, pride iskat svojih mladičev; ako ju še dobi, ostane do drugega poroda pri njiju. Ne ljubi ju pa več tako kakor prej in v smrtno nevarnost ne hodi več zaradi njiju. Tudi sama zase nima več prejšnjega poguma.

Največ srnjakov sem ustrelil na čakalu. Srnjaka je bilo dovoljeno streljati samo s kroglo. S psi (braki) nismo smeli loviti. Tudi velikih lovov je bilo malo. Ob takih prilikah smo lovili z gonjači. Streljati je bilo dovoljeno le določeno število. Lovopust so imele srne, kozlički in srnjaki, ki so tehtali manj kakor 16 kil. Torej ni čuda, da se je zaplodilo pred dvajsetimi leti toliko te živali. Med obilico srn v Trnavskem gozdu se je pa pojavila nalezljiva bolezen; mnogo jih je poginilo za njo. Vgnezdili so se tudi divji lovci, bolje bi rekel: lenuhi, pijanci pretepači. Ta drhal pomori največ divjačine, posebno pa srn.

Ujet in ranjen srnjak je zelo hud. Mene je napadel obstreljen srnjak in rešil sem se le s težavo: k sreči sem ga zgrabil za roge; z velikim naporom sem ga spravil podse in ga zabodel z lovskim nožem.

Tudi psu se večkrat postavi v bran. Mojega psa je bil srnjak nekoč obodel dodobra.

Jelen.

Jelen je že pred sto leti popolnoma izginil iz Trnavskega gozda. Ako se ne motim, so leta 1878. prepeljali v Trnavski gozd par mladih: jelenčka in košuto. Bila sta vsak zase v svojem zaboju. Ko smo odprli

zaboja, je jelenček hitro skočil in bežal po goščavi; medtem smo imeli s košuto dosti opravila. Tekla pa ni za jelenčkom, ampak na drugo stran. Nikoli več nista bila skupaj. Košuta je pozimi v jako visokem snegu in hudem mrazu prebredla reko Vipavo pri Dornbergu. Onkraj reke so jo ujeli na Gradišču. Ubogi živalci je bila zlomljena noga. Jelenčka so pa ustrelili nekje na Gorenjskem, kakor so poročali časniki.

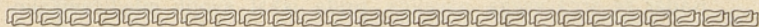
Divja koza.

Gams ali divja koza je bila včasih že pri kraju. V trnovskem in idrijskem okraju so jih videli le še malo in jih zato tudi niso lovili. Zopet so se pomnožile pred desetimi ali petnajstimi leti; jaz sem ustrelil samo eno.

Kozorog.

Pred dvajsetimi leti so ustrelili na kranjsko-primorski meji kozoroga. Prišel je najbrže z laškega gorovja. Tako je vsaj pisal časnik. Nemara je pobegnil ta kozorog tako, kakor oni jelenček.

(Dalje prih.)

Brakada.

Spisal Podgorski.

(Dalje.)

Kako naj lovimo, o tem ni pisanih postav. Te postave žive v ustnem izročilu in se podedujejo od roda do roda. Lovci smo kasta zase, imamo svoje nazore, svoje postave. Spotikamo se ob marsičem, kar morda odobrava pošten državljan, ki ni lovec, in hvalimo stvari, ki so nelovcem naravnost nerazumne. Poštenemu državljanu je n. pr. vseeno, ali je bil ustreljen ali pa ujet v zanko zajček ali jerebica, ki si jo spodobno privošči opoldne; njemu je vseeno ali je bila srnica, podarjena od prijatelja, stara pet let ali pet mesecev; vseeno, je li bila ustreljena s šibrami št. 10 ali s kroglo, da je le mehka in slastna.

Ne tako pravi lovec! Njega je sram, loviti zajce ali jerebice v zanko; odločno obsoja streljače srn mladice in ne odobrava na odrasle srne pokati z jerebičarji.

Nasprotno pa ne more pošten kmetič razumeti, čemu pameten človek skrbno varuje zajce, nikar pa, da bi jih postreljal, ali pa jih še celo naroči od drugod in jih izpusti v lovišče, da bi se jih zaredilo kaj več.

Lovci imamo torej svoje nazore, svoje zakone.

Kaj je lovsko, kaj ni, nam ne povedo pisane postave, pouči nas o tem le — tradicija, ki je seveda ohranjena v lovskem slovstvu. Temeljno načelo te tradicije je — ljubezen do divjačine. Ta ljubezen zahteva od lovcev, da divjačino goje ter jo ščitijo pred lakotjo in nezgodami, z druge strani pa, da jo love na tak način, da trpi ob tem kar najmanj.

Pa poreče kdo: lepa ljubezen je to, ljubljena bitja pobijati in streljati. Počasi, prijatelj!

Tudi ti ljubiš cvetlico in vendar jo utrgaš. Zakaj? Ker veš, da ne bo cvetela večno, da ovene in usahne prejalislej. Lov res ni najnežnejše opravilo, toda prijatelj, odpri oči in poglej življenje, kakršno je, oglej si človeka od blizu, ozri se v zrcalo in videl boš, da opravljamo še veliko manj nežna dela, kakor je lov, pa se ne spotikamo ob tem.

Pravi lovce ni brutalen in sirov; vedno pazi in lovi tako, da trpi divjačina le toliko, kolikor je pač neizogibno. No in če motrimo brakado s tega vidika, tudi nje ne moremo obsojati. Še vedno je bolje, da teče divjad nekaj časa pred psi, kakor da bi se ure in ure premetavala v zanki ali pasti. Drugače pa zajcem in lisicam — in tem veljaj pravzaprav brakada — ne moreš do živega, da ne govorim o strupu.

Naši dedi in pradedi so seveda brakirali tudi na srne in jelene; toda v tistih časih je bilo divjačine povsod dosti, lovcev pa malo, tako, da se ni bilo bati za obstanek divjadi. Poleg tega pa so imeli naši dedi take puške, da so morali streljati divjačino od blizu, če niso hoteli zvečer prazni domov. To se je dalo doseči pa le s psi, ker le pred psom drži srna ali jelen svoj redni prelaz.

Dandanes pa bi morala imeti srna popolen mir vsaj v loviščih, kjer ima stalna ležišča. Srnjaki naj se odstrele na zalaz, klic ali na počak. Srne pa naj se varujejo kar največ. Šele, kadar razmerje med srnjaki in srnami ni pravilno, ali če je srn že preveč v loviščih, naj bi odstrelili tudi nekaj srn v tistem lovišču. Jeseni, odnosno v lovni dobi, ko sploh smemo streljati srne, je seveda težko, jih odstreliti drugače, kakor na ta način, da jih poženemo na stajališča z gonjači, ali pa s psi. Oba načina, lov z gonjači, kakor lov s psi, se dasta lepo izvesti, da lovišču nista v kvar, oba pa se tudi lahko izpremenita v mesarjenje, nevredno pravega lovca.

Lov z gonjači ima to prednost, da pride divjačina skoro redno počasi, skakljaje, do lovca in da ostane v lovišču. Slaba stran tega lova je pa ta, da divjačina ne drži svojih navadnih prelazov, da izkuša

uiti nazaj in da pridejo v ogenj večinoma mlajše srne in srnice, stare jalovke in srnjaki pa ostanejo lepo zadaj, ali odskočijo na stran.

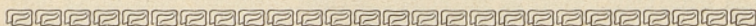
Pred psi pa se divjačina ne utegne obotavljati in premišljati, kod bi se dalo uiti, ampak jo ubere ondod, koder prehaja navadno.

Slaba stran lova s psi-braki pa je nedvomno ta, da srne beže iz lovišča bogve kam, če so jim psi vztrajno za petami. Res je, da se vrnejo včasih čez nekaj dni, toda ne vselej in tudi ne vse. Ako jih pa preganjajo večkrat, se pa preselijo gotovo. Pravilo je: ako hočeš imeti srne stalno v lovišču, ne izpuščaj v ta kraj brakov! Ako pa res zavoljo slabega terena ali pa iz tega ali onega upravičenega razloga ne moreš loviti drugače, kakor z braki, pomni, da lovišče ne prenese več ko ene brakade na leto. Brakiraj na zajce, brakiraj na lisice, na srne pa le tam, kjer jih ne maraš imeti, in tam, kjer jim na nobeden drug način ne moreš do živega.

Kaj je ceneje: loviti z gonjači ali s psi? Ako imaš obsežno lovišče in moraš prirediti več skupnih lovov, da dosežeš določeni odstrel, so ti psi cenejši; če pa zadostujeta 2 ali 3 skupni lovi, te stanejo gonjači manj.

Kaj je lepše, loviti z gonjači, ali s psi? Brez dvoma s psi, ker zvonjenje psov je godba, ki zveni lovcu na uho prijetneje, kakor vsaka druga.

Imetniku lova ne bo težko, odločiti se za brakade ali proti brakadam, kolikor pride njegovo lovišče v poštev. Vsak delaj po svoji lovski vesti, pa bo kmalu bolje tudi pri nas. (Konec prih.)

Lovski utrinki.

Piše Peter Višnján.

V.

Poleti, menda leta 1885. je vznemirila vso okolico Višnje gore neverjetna predrznost kurjih tatov. Ni je bilo noči, da ni tu ali tam izgínilo nekaj piščancev, in to na način, ki je upravičeval sum, da krade tukaj človek. Puščal ni nobenega sledu. Kar je izgínilo, je izgínilo s perjem in mesom, brez krika in vika. Ko so okoličanje bolje zapirali in varovali kuretnino, so se pojavile tatvine v sicer malem mestu samem. To noč je izgínil parček tukaj, drugo noč drugod kar pol tucata piščancev, tretjo noč zopet petelin na drugem kraju.

Mnogoštevilni psi v mestu so bili ponoči res nemirni; in čestokrat je drevila gonja teh cuckov po ulicah, kakor je pravil nočni čuvaj — toda o pravem povzročitelju ni bilo ne duha, ne sluha.

Pod hribom, pod razvalinami starega grada na vrhu stoji gospodarsko poslopje. Zadnji del slamnate strehe se dotika ruše hriba. Pod streho je nočevala kuretina krčmarja in posestnika Kamničana, ki je imel tudi pse pri hiši.

Neko jutro opazi presenečen, da je izginilo ponoči več kuretine. Preišče poslopje in opazi, da je v strehi, tik rebri, odprtina, skozi katero je prišel tat do perutnine in ž njo zopet na prosto. Psi so bili tisto noč mirni.

Predrznost je presegala vse meje, ko je sredi mesta, tik vodnjaka, izginila prihodnjo noč posestniku Pirnatu vsa zalega piščancev s koklo vred.

To je bilo ponoči na devetindvajseti rožnik. Ta večer je bila na mojem domu večja družba zatiških uradnikov. Spremila sva jih popolnoči z očetom do hleva gostilnice Nadrahove pod mestom, kjer so čakali vozniki. Vzel sem s sabo svoje tri brake. Pri stopnicah, ki vodijo kot bližnjica iz mesta na državno cesto, se je pognala psica Leda in za njo oba braka preko ceste. Divja brakada je drevila pod stari grad. Psi so prišli z dnevom domov; sumil sem, da so gonili zajca.

Ko sem pa pozneje slišal o nočni tatvini perutnine, se mi je zasvitalo, da je bila morda vendarle lisica v nočni gonji.

Oblazil sem vse, meni prav dobro znane lisičine po okolici in iskal lisičji zarod. Nobenega uspeha. Ako je tatica lisica, bi morala krmiti svoj zarod in puščati sledove pri lisičinah. Sama nikakor ni mogla použiti vsega plena.

Dobro se spominjam, kako so mladeniči prežali ponoči na tatu z uspehom, da drugo jutro zopet par piščancev ni bilo več na izpregled.

Nekoč je močno deževalo ponoči in dopoldne. Domneval sem, da ne bo nobenih drugih sledov v gozdu kakor lisičjih, saj hodi ravno lisica kaj rada ropat po dežju. (Srni ni pri nas.) Napotil sem se popoldne z dvema brakoma v gozd, in sicer proti meji lovišča, ki ga je imel takrat v najemu boštanjski grof. V tem lovišču nisem imel pravice raziskavati znane mi lisičine.

Psa izpustim pri starem gradu in grem po robu dalje. Dolgo ni nobenega glasu. Ko pridem vrhu gozda na nasprotni rob, se mi zdi, da slišim iz doline glas brakovke Lede, silno strastne na lisice. In res, psica sama žene strastno, toda od mene. Postavim se na meji lovišča

nad kotlino; na njenem dnu so na tujem lovišču lisičine. Vedel sem po premnogih izkušnjah, da psica ne neha goniti lisice, kakor da ubeži zver ali pod zemljo, ali pride pred puško; da, upehala je tudi čisto zdrave lisice parkrat tako, da so jih kmetje potolkli s krepelci.

Mračilo se je skoraj, ko sem zaslišal, da psica goni proti meni; ostro se je oglasil tudi drugi brak Špion.

Stal sem pri gozdnem razpelu kakor prirasel. Kar šine nad menoj lisica; preden puhne preko ozke gozdne poti, postoji oprezno trenutek in tedaj jo pozdravi moj strel.

Zaradi vlažnosti je legel smodnikov dim tako gosto k tlom, da nisem mogel spoznati učinka svojega strela. Ko pridrevita psa do mene, se divje, toda tiho spustita po kotanji navzdol v tuje lovišče. Pes se vrne okrvavljen k meni. Prislonim puško k razpelu in grem brez nje v tuje lovišče. Ondi dobim psico pri mrtvi lisici malo korakov nad lisičino. Okoli brloga je bilo obilo perja in smradu; to je pričalo, da je zarod v votlini. Mladiče je pozneje izkopal in pobil par dni pozneje drug lovec.

Uverjen sem bil, da bo zdaj konec kurjih tatvin.

Pa glej vraga! Drugo jutro je izginilo v župnišču zopet dvoje večjih piščancev. Tako je ostalo noč za nočjo vse pri starem. Zdaj smo bili vsi preverjeni, da mora krasti kuretino le človek.

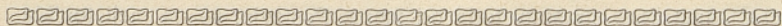
Lepega popoldne, teden dni po mojem lovu, je nabiral dečko suhljad v gozdu. Pritekel je k nadučitelju Škerbincu, stanujočemu blizu gozda, poleg cerkve in župnišča, ter mu javil, da se lepa lisica prekucuje po pasji navadi in igra na solncu kakih sto korakov nad hišo v rebri. Uspešno jo je zalezal učitelj z gozda doli in ustrelil. Dobil je dveletnega krasno razvitega lisjaka.

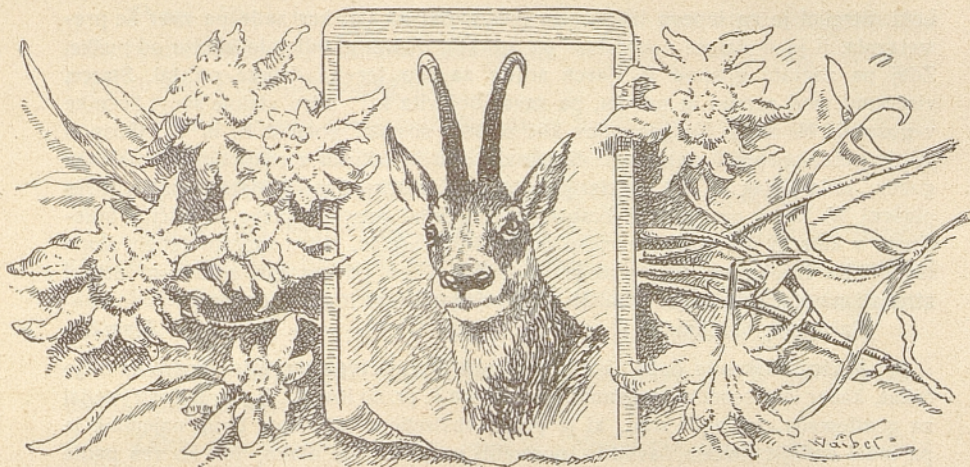
Odslej so pa ponehale vse kurje tatvine. Nekateri rede doma mlade lisice; te živali prav gotovo uidejo in podivjajo prej ali slej. Njihovim varuhom bi naložil vso odškodnino za take napol domače škodljivke.

Odkod se je bila priklatila omenjena lisica, tega nisem mogel poizvedeti. Ker je ropala sila predrzno celo po mestnih ulicah, med tropo domačih psov, je soditi, da so jo vzredili ljudje. Kar je pomorila in odnesla, seveda ni mogla vsega použiti in je zakopavala plen. Pozneje so mi braki razkrili cel kurji „britof“ v bližini, kjer je sklenila tek svojega grešnega življenja.

(Dalje prih.)

Ponatisi ali posnetki brez navedbe vira niso dovoljeni.

Iz lovskega oprtnika

Že zopet eden! Časopisi so pred kratkim prinesli vest, da je bil te dni v Cerkljah na Gorenjskem ustreljen lep jelen. Če je ta vest resnična, bo treba s takimi lovci (!) izpregovoriti resno besedo. Jelen je od 1. novembra dalje v lovopustu in kdor krši v tem oziru postavo, zapade kazni od 10—50 K. Apeliramo na politično oblast, da za take ljudi ni nobene milosti.

Divji lovci na Rožici pri Jesenicah. 21. oktobra zvečer sta šla gozdna čuvaja Ignac Koritnik in Ivan Kürschner na Rožico. Okrog 11. prideta na Jeseniški planini do Kosmatove bajte. Kar se nekdo oglasi v bajti s potajeaim glasom: „Kdo sta?“ Čuvaja vprašata, kdo je notri? Odgovor: „Kosmatov pastir! Nato zahtevata, naj jima odpre. Odgovor: „Ne! Se ne upam!“ Hotela sta vdreti v bajto, pa se jima ni posrečilo. Kürschner segne z levico skozi luknjo, da bi odrinil zapah. Zdajci počí v bajti puša. Kürschnerja je zadel strel močno v levico. Tudi čuvaja sta streljala. Koritnik je spravil Kürschnerja v dolino, mu izpral rano in mu jo obvezal. Potlej so šli orožniki in Koritnik nazaj, toda divji lovci so jo odkurili začasa. V bajti so pustili divjo kozo, gorsko palico in žensko ruto; kozje stegno se je že kuhalo na ognjišču.

29. oktobra so bili naši s koroškim lovцем skupaj $\frac{1}{2}$ ure od zgoraj imenovanega kraja. Kar so slišali žvižg. Takoj potem se je prikazal na planjavi divji lovec s psom. Eden izmed naših lovcev je poznal psa. Ko je mož opazil kar pet lovcev, jo je popihal v gozd. Čez tri ure so ga vendar dobili in takoj aretirali. Bil je Alojzij Slamuk, dninar kmeta Burjevca v Planškem rovtu. Vsi lovci so bili videli, da ima pušo; skril jo je pa tako dobro, da je niso našli pri njem. Izgovarjal se je, da je iskal ovce. Lovski pozdrav!

Jesenice, 3. novembra 1911.

Janez Golob, lovec Kranjske obrtne družbe na Jesenicah.

Hud lisjak. Kadar streljaš na lisjaka, pomeri, da ti postane vroče. Tako je rekel star lovec, pokojni Tonček.

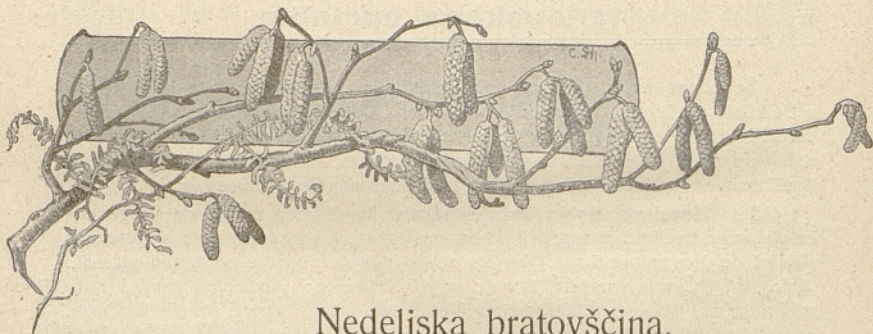
In to resnico je izkusil tudi gospod H. na brakadi pri gospodu L. v Škofji

Loki. Streljal je na lepega lisjaka, ga tudi zvrnil na tla, ker se je pa zver še premetavala, ji je dodal še s kopitom par gorkih, dokler ni odletelo kopito od puške. Zdaj pa zagrabi gospod H. rjavca srdito za rep ter ga dvigne od tal. Starcu, visečemu med zemljo in nebom, pa zavre bojevita kri; hitro vtakne svoje kočnike v gospoda H. meča. Na gospodov klic prideta soseda, gospod K. in W. Gospod W. je hotel oprostiti solovca iz lisjakovih zob in izkušal z roko odpreti lisjakov gobec, toda lisjak ni bil vegeterijanec ter začel hitro žvečiti Matijev palec. Preplašeni W. takoj opusti svoj hrabro začeti rešilni posel in pleše in kriči v bolečinah, v katerih mu pride na misel mučenik sv. Štefan. Hitro zagrabi debelo skalo ter odbije lisjaka od H-ove meče. Gospod K. pa od samega smeha ni mogel streljati na zajca, ki jo je pripihal mimo njega. Vesel lovski pozdrav!

Rakovnik, oktobra 1911.

Joža Zevnik.

V Hrastniku se hoče ukoreniniti med lovci **nelepa navada**, hoditi na mejo čakati, kadar lovi sosednji najemnik. Oni mesec n. pr. so lovci g. B., ki je doslej veljal za gentlemana, zaplenili srno, ki je prišla obstreljena na mejo. Drug najemnik je pa izdal zadnjič lovcem navodilo, postreliti vse, kar ima dlako, ter so res padle tri mlade srnice, ki niso bile dosti večje od zajca. Ali je to lovsko?? M. R.

Nedeljska bratovščina.

Spisal Rado Murnik.

V prijaznem slovenskem kraju, v Zali skali, se je zbrala devetorica podjetnih in pogumnih mož v častljivo družbo nedeljskih lovcev — je jel pripovedovati ljubeznivi doktor Kljukec, ki se nikdar ne laže.

Nikarte ne mislite, ljubi poslušalci, da bom ob tej veleugodni priliki jel zbijati neslane dovtype in prodajal žaljivo zafrkazen! Vsak ni tako srečen, da bi mogel in smel loviti, kadar bi se mu poljubilo, tudi ob delavnikih. Tudi jaz sem fanatičen nedeljski lovec od kučme do podplatov in obsojam brez pardona vse hudobne jezike, ki zaničljivo in posmehljivo omalovažujejo nas prekornostne ude lovečega človeštva.

Požrtvovalna in nesebična devetorica je po dolgem in temeljitem premišljevanju ustanovila lovsko družbo in jo krstila „Nedeljsko bratovščino“.

Pravi člani te vrle bratovščine so bili po abecedi gospodje ozir. bratje: Bibolaz, Hahalin, Kašoliznik, Klobasar, Migomig, Pipopuh, Plešoprask, Pušoljub, Zgagogoj.

Častnih ali tudi drugačnih članov ni imela „Nedeljska bratovščina“ nobenih. Načelnik je bil brat Bibolaz, njegov namestnik trgovec Pipopuh, tajnik upokojeni profesor Plešoprask, blagajnik pa Zgagogoj.

Najprvo so sestavljali, popravljali, pilili in hektografirali pravila vzorne „Nedeljske bratovščine“. Posvetovali so se o vsaki malenkosti tako temeljito in natančno, da so spravili nad sto hudih paragrafov na papir. Seje so se vršile v zadnji sobi Kašoliznikove gostilnice.

Stvar ni bila tako enostavna in lahka, kakor bi si nemara kdo mislil, ampak narobe.

Zakaj niti v zaloskalskem lovišču „Nedeljske bratovščine“, niti v sosednjih loviščih ni bilo že več let ne duha, ne sluha o divjačini. Nikjer nobene srne, nobenega zajčka, nobene veverice! Prejšnji zakupniki teh lovov so bili taki strastni „lovci“, da so postreljali, pobili, pomendrali, pomečkali, podavili, iztrebili vse, kar leze ino grede po zemlji ino leta po zraku.

Že zdaj vidimo, s kakšnimi žalostnimi zaprekami se je morala boriti občudovanja vredna „Nedeljska bratovščina“.

Ako brat Kašoliznik ne bi bil točil tako izbornega cvička in prodajal tako tečnih krač, bi bili junaški nedeljski bratje omagali gotovo že prvi teden svojega zakonoizdajalskega delovanja. Izvrstna pijača in hrana pa jim je pomagala tako uspešno, da so z združenimi močmi že v osmih sejah sijajno premagali vse težave.

In posrečilo se jim je bolje, nego so bili pričakovali najbolj trdovratni optimisti. Takoj v petem paragrafu so določili, da plača devet litrov globe v občno korist „Nedeljske bratovščine“ vsak, kdor bi se izpozabil in šel loviti tudi na delavnik.

Za društveno geslo so si izbrali besede ponosne pevca slovenskega:

Praznika ni se bal, ne nedelje!

Med drugim so seveda strogo določili v posebno dolgem paragrafu, da ni nikomur dovoljeno, streljati na svojega bližnjega, niti s kroglo, niti s šibrami. Natanko so odmerili strelnino tudi za vse živali, katerih ni bilo v lovišču.

Kakor ima vsaka dobra stvar svoje nasprotnike in zlobne sovražnike, tako jih je imela tudi prekorigna „Nedeljska bratovščina“. Že prelepo ime samo ob sebi je bilo nekaterim podlim in zavidnim dušam oster trn v peti. Nevoščljivci so zabavljali, naj bi si bili nedeljski bratci izbrali rajši ime: „Prostovoljno žejogasilno društvo“.

Požrtvovalni in idealni nedeljski bratje pa se, hvala Bogu, niso brigali za tako in enako infamno zafrkazen ter so hodili pridno vsako nedeljo in vsak zapovedani praznik na lov.

Da ni bilo nobene divjačine, to jim ni kalilo veselja. Prvi se je nesmrtno oslavil suhi in dolgi brat Pipopuh. Ustrelil je živega močerada

Še tisto nedeljo je imela „Nedeljska bratovščina“ v praznično okrašeni gostilnici Kašoliznikovi slavnostno sejo. Navdušeni bratje so čestitali srečnemu Pipopuhu v dolgih in jedrnatih govorancah, ga vzdignili na ramo, ga nesli skozi vežo, okoli Kašoliznikove hiše in zopet nazaj ter mu poklonili dragocen lovski nož za jelenji lov na močerade. Pipopuh se je ginjen zahvalil in plačal več velikih posod cvička. Profesor Plešoprask pa je znanstveno določil latinsko ime ustreljene zverine.

Profesor Plešoprask je zastopal v bratovščini učenost in lovsko slovstvo. Kakò navdušen učenjak je bil ta gospod! Kadar se je izprehajal s puško na rami po obširnem praznem lovišču „Nedeljske bratovščine“, tedaj je skoro vedno mrmral citate iz Brehma, Diezla in drugih lovskih pisateljev ali pa je vsaj poluglasno ponavljal latinska imena divjih zverin in ujed.

Tako so se nedeljski bratje izvrstno zabavali in vsako nedeljo uživali nedolžno veselje. Ustreljenega močerada so dali lepo napažiti in ga namestili takoj pod kaligrafirano geslo. Njih veselje je priklopelo do vrhunca, ko je kmalu potem Bibolazov pes Putifar izvohal, izkopal in ujel krasnega krta na brakadi! Tudi umrjoče ostanke krtove so poslali spretnemu dermoplastu in postavili mično živalco kraj močerada. Imeli so zatorej že kar dve zares jako redki lovski trofeji. Veselja ni bilo ne konca ne kraja. Malone vsak večer so imeli slavnostne seje v izborni gostilnici brata Kašoliznika in občudovali zdaj krta, zdaj močerada.

Tedaj pa je šinil nečisti duh v brata Zgagogoja, da je vstal in odprl svoja usta in začel verižiti in klobasati menda takole:

„Slavni ljudje božji! Kaj pa, če bi nakupila naša „Nedeljska bratovščina“ zajcev, srn, jerebic in fazanov in jih zaredila v našem lovišču, kaj?“

Vseh drugih osem bratov je zazijalo obenem kakor na vojaško povelje. Vnela se je srdita debata.

Vsi so napadali brata Zgagogoja in ga zmerjali megalomanco, ki hoče zasejati seme razpora v mirno bratovščino. Poudarjali so, da bi zagrešili največjo neumnost tega stoletja, ako bi sprejeli Zgagogojev nujni predlog. Naglašali so, da bi nakupljena divjačina gotovo ušla v sosednja prazna lovišča; da bi se jim sosedje lahko smejali po pravici in hrustali njih zajce in jerebice pa tako dalje. In oglasil se je „Nedeljske bratovščine“ modri načelnik Bibolaz, rekoč:

„Počakajmo rajši, da nakupijo in zarede divjačino — sosedje!“
Z neopisno navdušenostjo so sprejeli ta Bibolazov predlog.

Toda enako previdni sosedje se niso ganili. „Nedeljska bratovščina“ pa potrpežljivo čaka še danes in se tolaži s krti in močeradi.

R I B A R S T V O

Ribarski spomini.

Piše P. Višnján.

4.

Dvomim, da pozna le pet odstotkov čitateljev izvir Krke. Kraj je oddaljen od poti, po kateri se vozi večina ljudi po železnici.

V obče so skromne njegove prirodne lepote. Po prašnih cestah se ne vozijo in ne hodijo radi turisti; večina popotnikov občuduje planine ob znožju in cerkve od zunaj. In vendar — kdor se more vtopiti v prirodo in nje krasote, naj se ne bi ogibal dolenjskih pokrajin; čemu le tisto hipermoderno hlastanje pretežne večine po nevarnih višavah ali pa tudi — po dobrih gostilnicah! Tisoče takih turistov pelje vlak za vlakom preko Gorenjske, vračajo se s planinkami in z rododendronom — trgal pa cvetk niti eden od sto ni sam.

Tako sem premišljal, ko sva ribarila s sinom poleti v Krki od Žužemberka gori do vasi Krke.

Izvir reke sam na sebi je neznatn, ob suši podoben veliki globoki luži, obrasel z vrbovjem in z raznovrstnimi podvodnimi in obvodnimi rastlinami. Komaj zaznaš, da se dviga vodovje od dna gori in da polni takoj 8 do 10 metrov široko strugo. V tem glavnem izviru in odtoku je malo žlahtnih rib, več pa orjaških klinov. Stranski, na pol manjši izvir in dotok ima enako malo rib, kakor tudi izlivni del potoka Višnjice, ki se s Krko združuje dva kilometra pod njenim izviro, ni prida športna voda. Ob normalnih časih je vse to vodovje bolj leno, ob deževju zopet dolgotrajno kalno in gosto.

Le pod mlinskimi jezovi, kjer se voda peni in teče živahneje, ali na mestih, kjer se odteka Krka hitreje preko kamenja in skalovja kakor v malih kaskadah, le ondi dobiš postrvi, katerim, smelo trdim, v ribiško športnem oziru ni enakih na Kranjskem. Primeroma redka mesta so to, ali pravi biseri so ribiču, ki ribari s pernico in se ne

plaši hoditi in stati ponekod do gležnjev v vodi. Kdor ribari v Krki, mora stati v vodi; lov z brega bi bila prav kilava zabava, uspeh preskromen. Vzorno krasni uspehi glede kakovosti, velikosti ali števila rib pa čakajo ribiča z umetnimi muhami pri kaskadah, ali ribiča, ki lovi v peněči se vodi, pod jezovi na kapa. Obilo je rečnih postrvi, katerim je Krka od nje izvira sama zibelka, poleg teh se je zaplodilo v njej po zaslugi in skrbi knežjega gozdarskega ravnatelja g. pl. Zh. mnogo ameriških žarnic. Ako mi ne bi bil knežji ribič trdil nasprotnega, bi sodil po uspehih, da so žarnice že nadkrilile število domačih postrvi.

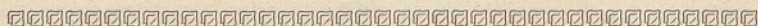
Knežji ribič je trdil, da se nahajajo v reki bastardi rečnih postrvi z žarnicami; spričo večmesečne razlike glede drstitve postrvi in žarnic se mi to ne zdi verjetno, dasiravno mi je kazal ribič take ribe, razlikujoče se le v bojah od žarnic, pa brez značilnih pik rečnih postrvi. Seveda postrv kolikor možno prilagodi barve mestu bivanja; ob pestrem, peščennem dnu vode je svetlejša, na temnih mestih je zopet temnejša. Tako izpremene tudi žarnice svoj pigment, da so neverjetno različne barve in zunanosti. To je porodilo ribiču misel, o bastardiranju. Prosim! Strokovnjaka se ne čutim niti v snu, pripovedujem, kar sam le sklepam in mislim ob svojih opazovanjih.

Prvi dan, namenjen ribjemu lovu v Krki, sva se peljala do Žužemperka, slikovitega trga na levem bregu reke, ki si je izdolbla globoko pod njim svojo strugo v skaloviti svet. Odpeljati sva se morala ob dveh ponoči, ker sva hotela biti zarana na mestu. Vožnja ob svitu izhajajočega solnca je bila bajnolepa, nepopisen je bil pogled na Krko, globoko pod deželno cesto. Zamislil sem se v one tožne čase, ko je prav Krka kazala pot janičarjem, in ko so ob njej tekli potoki slovenske krvi in solza.

Izredno huda suša je neverjetno osušila Krko. Ponekod je bila reka kakor vsa porasla z zelenim rastlinjem, le pod jezovi mlinov in preko kamenja se je rahlo penilo njeno vodovje. Tuintam je plavala jata divjih rac po njej, ali je filozofiral rangor ob nje bregu. Brez uspeha je streljal sin z browningovko.

Vsa Krka od izvira do rumanskega jeza pod Stražo je ribarska lastnina kneza Turjaškega; od izvira do Zagradca in zopet od Žužemperka do Straže je ribarstvo v samoupravi knežjega gozdarskega urada v Soteski, samo del od Zagradca do Žužemperka ima v najemu prijatelj V. v Žužemperku.

(Konec prih.)

Jesenska premišljevanja.

Skoro štiri mesece smo bili brez dežja in naše reke in potoki so popadali daleč pod normalo, nekateri so se pa celo posušili. Športu je bilo letošnje poletje tako neugodno, kakor že dolgo let nobeno ne, pač pa so se letos veselo smejali vsi ribji tatovi, zlasti pa oni, ki so vajeni lova z zanko in roko.

Zato so naše vode tako izropane, kakor redko kako leto poprej. Tolmuni, sicer vedno nedostopni, so se znižali — tako, da jih je vsakdo lahko zabredel in sačil po njih, kolikor se mu je ljubilo. Poleg zank, rok in sakov so prišle letos tudi osti do svoje veljave; ponekod pa so na plitvinah ribe kar — kamenjali.

Zato je pa trnkar lahko korakal s svojo pernico v roki uro na uro, čakal večera in vstajal zjutraj pred solncem — ali postrvi niso skakale in lipani so rili po blatu. Zanimarjali so najživahnejše in najsvetlejše prirodne muhe in mušice — za naše umetne se niso zmenili niti najmanj. Najboljše umetne muhe in mušice, montirane na najfinejši, komaj vidni poal, niso imele, zlasti ne na večjih vodah, osobito na Savi, nikakega uspeha. Trnkar, ki je ujel zvečer na Savi kakih pet lipanov, in to v najboljših revirjih, se je vračal ponosno kot perničarski kralj domov; cela vrsta tovarišev je dospela slabovoljnih obrazov k penatom.

Naša Ljubljana se je oživila letos tako, kakor doslej še nikoli. Cele gruče trnkarjev, skoro bi dejali, na vsakih petdeset korakov po eden s svojim pogosto obilim spremštvom so oblegali navadno s precejšnjo srečo bregove flegmatične reke in metali neutrudno do pozne noči v enakomernih presledkih svoj priljubljeni „štofelc“. Črv, kruh in testo to je navadna športna pojedina ljubljanskim dobrodišečim podlestem, klinom in pečenkam. Tudi bradata — duhovita mrena pristopa k tej bogato obloženi mizi, prav posebno tam, kjer se ji smehlja kot desert mleček ali v črvarskih krogih posebno priljubljeni sir. Zastopana pa je bila, dasi redko, kaka pernica — če jo smemo tako nazivati: navadno kako predpotopno orodje ali vsaj tako iz kamenite dobe, zakaj Kranjec je konservativen. Saj poznamo vendar prijatelje lovce, ki so čisto obupani, da ne morejo streljati zajcev — s fičafajem. Trnkarjev te sorte nam ne manjka; tudi ne vemo, kdaj izumro; zlasti o sulčarjih ni dvoma, da bodo hodili še dobro vrsto let z žrdmi in vrvmi senenih vozov in s kolovrati ponosito na sulčji lov. Bog jih živi!

Tri nedelje je sedaj zadeževalo in četrto tudi. Včasih ni bil september nenaklonjen sulčjemu lovu, in ako že nisi dobil prvakov in prvakarjev na trnek, so obviseli vsaj postavno dovoljeni smrkavci.

Letos tudi teh ni bilo, in gurmandi so sklepali v težkih duševnih bojih z najširjimi tragičnimi kretnjami svoje lepo rejene roke in se vpraševali, kaj bo iz tega. „A molče zvezdice jasne, odgovora ne vedo“ — pač vedo to ribiči, tisti, ki so polovili ob nizki vodi s sakom vse, „kar leze inu grede“, oziroma plava, in tisti, ki vedo, da ignorira sit sulec tudi najlepši piskornik približno tako, kot političen strankar mnenje svojega nasprotnika.

Ako mesec oktober ni posebno mrzel, sploh ni ugoden sulčarjenju, od letošnjega pa ni že celo ničesar pričakovati. Sava je rjava kakor „kofe za vodo“ in je tako narasla, da so „škarpe štrihane“, t. j. da sega voda do vrha regulacijskih objezij. Taka tudi gotovo ostane do novembra, zakaj poročila z Gorenjskega nam pripovedujejo, da imajo gori dan za dnevom deževne nalive, vsled gorkih dni pa se topi sneg po planinah. Za trnkarje povsem slaba perspektiva. Potrpiamo, bomo videli, kaj nam prinese november!

E. B.

Iz ribarske mreže.

Odlikovanje. „Vsenemška zveza športnih trnkarjev v Berlinu“, ki šteje okoli 15.000 članov, je razpisala letošnjo pomlad v vsakomur dostopni konkurenci častna darila za najboljše spise pod naslovom: „O higijenični vrednosti trnkarskega športa“. Pretekli teden je ocenjevalo posebno razsodišče došla mnogobrojna dela in priznalo prvo častno darilo — Slovencu: g. primariju dr. Ivanu Robidi v Ljubljani. Z odlikovanim spisom bo sedaj omenjena „Zveza“ v zmislu svojedobnega razpisa konkurirala proti enakovrstnim nenemškim delom na sedanji higijenični razstavi v Draždanah. Iskreno čestitamo odlikovanemu vzornemu ribiču in vrlemu sotrudniku „Lovca“!

Ribje tatinstvo cvete na Kranjskem, zlasti v Ljubljani, kakor izlepa nikjer drugod. „Ribiči“, ki ne imenujejo svoje niti žabje mlake, so vedno obilo pre-skrbljeni z ribjim blagom — in čudovito je to, da so skoro vse vode v vsej okolici ljubljanski v rokah športsmenov, izvestne „potovke“ pa prodajajo postrvi, sulce in lipane čisto brezskrbno na trgu, še bolj pa po hišah in gostilnicah. Tudi račja prodaja po hišah že uspeva imenitno — raki, samci kakor samice, če imajo mero ali ne, vsi so dobro došli. Poznamo gostilniška podjetja, ki naravnost žive, da, kupčujejo z ukradenimi ribami! Neumevna nam je tudi širokovestnost gotovih meščanskih krogov, ki ne bi kupili od sumljivih elementov ponujane zlatnine ali srebrnine, pa se čisto nič ne pomišljajo soudeleževati tatvine pri divjačini in ribah! To vendar ne bi smelo biti, to ni korektno in se ne spodobi poštenemu človeku!

Pod kontrolo pri mitnicah nameravajo postavili tudi v mesto prinešene ribe in rake, kakor je to že davno uvedeno glede divjačine. Kdor prinese ribiško blago v mesto, se bo moral izkazati glede lastninske pravice s potrdilnim listkom od zakupnika onega ribiškega revirja, odkoder je prinešeno blago v mesto. To prošnjo je ribarski odbor za Kranjsko vložil na visoko vlado — seveda ne prvič; če bo rešena, in kedaj, to je drugo vprašanje! Ako rešitev učaka vsaj druga generacija, bo tudi nekaj, le ne godrnjajmo!

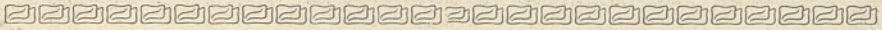
MALA OZNANILA.

Sprejme se takoj zdrav, močan in neustrašen lovski čuvaj, ki bi imel čuvati lovišče 20 tisoč jutrov. Pretežna večina tega lovišča je polje, drugo gozdovi, kraj lepega slavonskega mesta. Reflektanti z gozdarskim in lovskim izpitom in oženjeni imajo prednost. Pogoj je znanje enega slovanskih jezikov. — Ponudbe je vposlati na „Slov. lovsko društvo“ v Ljubljani.

Brak, 1 1/2 leta star, bele barve, črnolisast, izvrsten gonjač, se proda po primerni ceni — le lovcem. Več pove iz vljudnosti Karol Tušek, lovec v Hrastniku

Naprodaj je frmač, čistokrven, jako lep, nemške pasme, kratkodlak, sedem mesecev star. Ogleda se lahko pri I. Rozmanu v Ljubljani, Stros Mayerjeva ul. 1.

Naprodaj je radi premestitve enoleten angleški pointer pristne pasme, nepokvarjen. — Emil Durini, trgovec, Rudolfovo.

Lovski koledar za mesec december.

V lovopustu so:

Na Goriškem in v Istri:

Divji kozel in divja koza od 15. decembra dalje; divji kozliček, divja kozica, srnjaček, srnica; divji petelin, divja kokoš, ruševac in ruševka.

Na Koroškem:

Samec, samica in mladiči kozorogovi; divji kozliček, divja kozica; srna, srnjaček, srnica; divji petelin, divja kokoš, ruševac in ruševka.

Na Kranjskem:

Jelen, damjak (lanjec); divji petelin, divja kokoš, ruševac in ruševka, poljska jerebica in prepelica.

Na Štajerskem:

Jelen; gamsi od 16. decembra dalje; divji petelin, divja kokoš, ruševac in ruševka.

V Trstu:

Divji kozel od 15. decembra dalje; divja koza, divji kozliček, divja kozica; srnjaček, srnica; divji petelin, divja kokoš, ruševac in ruševka.

Ribarski koledar za mesec december.

Loviti se ne smejo:

Na Goriškem:

Postrvska plemena in pa raki.

Na Koroškem:

Glavatice (jezerske postrvi), potočne, zlate in gorske postrvi, menki in raki.

Na Kranjskem:

Postrvska plemena, ki se drste pozimi, to je potočne in jezerske postrvi, in pa potočne zlatarčice; zlahtni raki ali jelševci (izvemšji koščake).

Na Štajerskem:

Potočna postrv, losos in potočni raki.

Opomba. Za Istro in Trst z okolico ni nikakih ribarskopравnih določb.

Pogin roparicam!

Najuspešnejše sredstvo za zastupljanje lisic in drugih roparic je — **strijhin**. Če ga prav upotabljaš, je uspeh zjamčen. Ta izredno hudi strup, kakor tudi **arzenik** in **arzenikovo milo**, ki ga rabijo entomologi, ter vsi drugi v tehnične namene služeči strupi se dobivajo proti izkazu oblastvenega dovoljenja pri

„**ADRIJI**“,

drogeriji in koncesijonirani prodajalnici strupov,
v Ljubljani, Šelenburgova ul. 5.

Dobe se tudi nalašč za lisice prikrojene kroglice!

Žive zajce, fazane, jerebice, uharice

za lov v kolibah, potem vsakovrstno živo divjačino priznano najboljšo in najmočnejšo kakovosti oddaja

F. Živse nasl., Pilz, izvoz divjačine, Tropava.

Kupuje vsakovrstne živali in živo divjačino.

Najstarejša češka trgovina s kožami

F. VLK v PLZNU (Češko)

priporoča najfinejše potovalne in lovske kožuhe, hlače iz ovčine in iz usnja divjih maček, ter odeje za vozove in sani.

Prevzema vsa krznarska dela!

Kupuje vse vrste kožuhovin!

Strojarnica

Vse v največji izberi in po najnižjih cenah!

Barvarnica

Izdajatelj: „Slovensko lovsko društvo“. — Odgovorni urednik: Anton Martinc.
Tisk J. Blasnik nasl. v Ljubljani.

ALBIN SCHWEITZER

preparator in dermoplastik

v LJUBLJANI, Kapitalska ulica šte. 5

se priporoča gg. lovcom

za prepariranje vsakovrstnih živali.

Delo ceno in brez konkurence naravno!

PRIPOROČILA:

Z Vašim delom sem zadovoljen, je prav čedno.
Dr. Iv. Lovrenčič.

Gospodu Albinu Schweitzer-ju v Ljubljani.
S petelinom, ki ste mi ga nagadili, sem zelo zadovoljen.
Ljubljana, 17. marca 1909. Stanko Rudež.

Ludovik Borovnik, puškar v Borovljah (Ferlach)

Prilporeča najmodernejše puške
za lov, dvocevke, risanice,
trocevke

Manlicher-repetirke, pripravne
za lov z najjujšim strelnim
učinkom

Manlicher-Schönauer-repetirke. Browning-pištole,
kakor pištole zistem „STEYR“, zrna 6.35 in zrna 7.65
z originalnimi cenami. — Prilporeča se tudi za izdelovanje novih
kopit in novih cevi. Popravlja vsakovrstne stare puške po najnižjih cenah.

JOSIP ROJINA LJUBLJANA

Krojačnica za gospode.

Elegantne obleke.

Najnovejši kroj.

Prilporeča vsakovrstnih športnih, lovskih oblek in lovskih uniform.

V zalogi najfinejše, angleško, trpežno blago.

Elegantne promenadne obleke in uniforme vseh vrst.

Točna, solidna in hitra postrežba.

Cene zmerne. Postrežba točna.

JULIJA STOR

LJUBLJANA, Prešernova ulica št. 5
poleg Mestne hranilnice.

Največja zaloga moških, ženskih
in otroških črevljev iz najboljših
== tovaren, domačih in tujih. ==

Lovcem priporoča pristne
gojserske gorske črevlje.

Pozor g. lovci!

Za nagačanje raznovrstnih živali se priporoča

IVAN ROBIDA

v Ljubljani, Tržaška cesta št. 22.

Fina strokovnjaška izvedba. Najnižje cene. Na
željo odnašam in donášam tudi sam domov; zado-
stuje naročilo z dopisnico.

Viktor Herfort, preparator,
Stanko Vrazov trg 1.
v Ljubljani poleg šentpetrekega mostu
se priporoča za prepariranje vsakovrstnih živali.
Delo solidno in izborno. — Cene nizke.
Mnogo priznanj od različnih zavodov in
lovcev na razpolago.

Fr. Ševčik, puškar

Ljubljana

Židovska ulica št. 8.

Velika zaloga pušk in samokresov najnovejšega sistema,
lastnega izdelka, kakor tudi belgijskih, aulskih in čeških
strogo preizkušenih pušk z najboljšim strelnim učinkom. Posebno se priporočajo moje obširno
znane lahke trocevke s Kruppovimi cevmi in puške brez petelinov za brezdimni smodnik.
Novo! Avtomatične Browning-puške, kalib. 16 in 12, z neprekosljivim strelnim učinkom.
Avtomatične Browning- in Steier-pištole. Velika zaloga vseh lovskih potreb-
ščin po najnižjih cenah. Popravlila in naročbe se izvršujejo točno in zanesljivo.

Cenovniki na zahtevo zastoj in poštnine prosto.

IV. BONAČ

Knjigoveznica, kartonaža, trgovina papirja,

== pisarniških potrebščin itd. ==

Ljubljana, Selenburgova ulica 5.

Vzorci in ceniki papirja na razpolago.